

NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2020/2188,**annettu 22 päivänä joulukuuta 2020,****Euroopan unionin sotilasoperaatiosta, jolla osallistutaan merirosvouksen ja aseellisten ryöstöjen ehkäisemiseen ja torjuntaan Somalian rannikkovesillä, hyväksytyn yhteisen toiminnan 2008/851/YUTP muuttamisesta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 42 artiklan 4 kohdan ja 43 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvosto hyväksyi 10 päivänä marraskuuta 2008 yhteisen toiminnan 2008/851/YUTP ⁽¹⁾, jolla perustettiin EU:n sotilasoperaatio Atalanta.
- (2) Neuvoston päätöksellä (YUTP) 2018/1083 ⁽²⁾ muutettiin 30 päivänä heinäkuuta 2018 yhteistä toimintaa 2008/851/YUTP ja jatkettiin Atalantan voimassaoloa 31 päivään joulukuuta 2020.
- (3) Huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehdyssä, 20 päivänä joulukuuta 1988 allekirjoitetussa Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksessa määrätään, että osapuolet tekevät mahdollisimman laajaa yhteistyötä meritse tapahtuvan laittoman kaupan torjumiseksi kansainvälisen merioikeuden mukaisesti.
- (4) Yhdistyneiden kansakuntien (YK) turvallisuusneuvosto vahvisti 15 päivänä marraskuuta 2019 päätöslauselmassaan 2498 (2019), että rauhan ja vakauden saavuttamiseksi Somaliassa kaikkien valtioiden on pantava täytäntöön alun perin YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 733 (1992) 5 kohdassa ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1425 (2002) 1 ja 2 kohdassa määrätty kielto viedä aseita ja puolustustarvikkeita Somaliaan.
- (5) Päätöslauselmassaan 2498 (2019) YK:n turvallisuusneuvosto tuomitsi lisäksi kaiken puuhiilen täydellisen vientikiellon vastaisen puuhiilen viennin Somaliasta, ja vahvisti päätöksensä, joka koskee somalialaisen puuhiilen tuonti- ja vientikieltoa, sellaisena kuin se on vahvistettu YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2036 (2012) 22 kohdassa ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2182 (2014) 11–21 kohdassa.
- (6) YK:n turvallisuusneuvosto toisti 4 päivänä joulukuuta 2019 antamassaan päätöslauselmassa 2500 (2019) valtioille ja alueellisille järjestöille osoittamansa kehotuksen, että ne osallistuisivat mahdollisuuksiensa mukaan merirosvouksen ja merellä tapahtuvien aseellisten ryöstöjen torjuntaan Somalian rannikkovesillä, kehotti kaikkia valtioita tekemään yhteistyötä kaikkien tällaisista teoista vastuussa olevien tai niihin liittyvien henkilöiden tutkinnassa ja syytteenpanossa ja tunnusti Seychellien menestyksekkään syytteenpanon merirosvoustapauksissa.
- (7) Päätöslauselmassaan 2500 (2019) YK:n turvallisuusneuvosto ilmaisi myös vakavan huolensa ilmoituksista, jotka koskevat Somalian talousvyöhykkeellä harjoitettavaa laitonta, ilmoittamatonta ja sääntelemätöntä kalastusta (LIS-kalastus), ja totesi, että LIS-kalastus voi osaltaan horjuttaa vakautta rannikkoyhteisöissä.
- (8) Agénor-operaatio, joka on eurooppalaisjohtoisen Hormuzinsalmessa toteutettavan merellisen tilannetietoisuusaloitteen (EMASOH) sotilaallinen osa, saavutti täyden operatiivisen toimintakykynsä 25 päivänä helmikuuta 2020.

⁽¹⁾ Neuvoston yhteinen toiminta 2008/851/YUTP, hyväksytty 10 päivänä marraskuuta 2008, Euroopan unionin sotilasoperaatiosta, jolla osallistutaan merirosvouksen ja aseellisten ryöstöjen ehkäisemiseen ja torjuntaan Somalian rannikkovesillä (EUVL L 301, 12.11.2008, s. 33).

⁽²⁾ Neuvoston päätös (YUTP) 2018/1083, annettu 30 päivänä heinäkuuta 2018, Euroopan unionin sotilasoperaatiosta, jolla osallistutaan merirosvouksen ja aseellisten ryöstöjen ehkäisemiseen ja torjuntaan Somalian rannikkovesillä, hyväksytyn yhteisen toiminnan 2008/851/YUTP muuttamisesta (EUVL L 194, 31.7.2018, s. 142).

- (9) YK:n turvallisuusneuvosto uudisti 12 päivänä marraskuuta 2020 antamassaan päätöslauselmassa 2551 (2020) päätöslauselmassaan 2182 (2014) myöntämänsä luvat varmistaakseen Somaliasta koskevan aseidenvientikiellon ja somalialaisen puuhiilen tuonti- ja vientikiellon tiukan täytäntöönpanon ja kannusti Atalantaa tehostamaan osallistumistaan laittomia meriliikennevirtoja koskevaan alueelliseen yhteistyöhön ja keskeyttämään kaikki laillisten ja laittomien tavaroiden kaupan muodot, joilla voidaan rahoittaa terroritoimintaa Somaliassa.
- (10) Vuonna 2020 suoritettussa Atalantan strategisessa uudelleentarkastelussa tultiin siihen johtopäätökseen, että operaation toimeksiantoa olisi jatkettava 31 päivään joulukuuta 2022 ja että sitä olisi muutettava siten, että siihen sisällytetään toissijainen, suoraa täytäntöönpanoa sisältämätön tehtävä, joka käsittää huumausaineiden laittoman kaupan, laittoman asekaupan, LIS-kalastuksen ja puuhiilen laittoman kaupan seurannan Somalian rannikkovesillä.
- (11) Vuonna 2020 suoritettussa Atalantan strategisessa uudelleentarkastelussa todettiin myös, että Atalantan toimeksiantoon olisi sisällytettävä sovellettavan oikeudellisen kehyksen, kun se on määritelty, mukaisesti huumausaineiden laittoman kaupan ja laittoman asekaupan torjuntaa koskevat toissijaiset täytäntöönpanotehtävät. Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea sopi 1 päivänä joulukuuta 2020, että Atalanta hoitaa kyseisiä tehtäviä ja että tarvittavat järjestelyt määrittellään operaation suunnitteluasiakirjoissa.
- (12) Yhteinen toiminta 2008/851/YUTP olisi muutettava vastaavasti.
- (13) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevan 5 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu niiden unionin päätösten ja toimien valmisteluun ja täytäntöönpanoon, joilla on merkitystä puolustuksen alalla. Tanska ei osallistu tämän päätöksen täytäntöönpanoon eikä siten osallistu Atalanta-operaation rahoitukseen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Muutetaan yhteinen toiminta 2008/851/YUTP seuraavasti:

- 1) Korvataan 1 artiklan 3 kohta seuraavasti:

”3. Lisäksi Atalanta osallistuu toissijaisina täytäntöönpanotehtävinä Yhdistyneiden kansakuntien Somaliasta koskevan aseidenvientikiellon täytäntöönpanoon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2182 (2014) mukaisesti sekä huumausaineiden laittoman kaupan torjumiseen Somalian rannikon edustalla Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen ja huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan 20 päivänä joulukuuta 1988 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen puitteissa.

4. Lisäksi Atalanta valvoo toissijaisena, suoraa täytäntöönpanoa sisältämättömänä tehtävänä huumausaineiden laitonta kauppaa, laitonta asekauppaa, laitonta, ilmoittamatonta ja sääntelemätöntä kalastusta (LIS-kalastus) ja puuhiilen laitonta kauppaa Somalian rannikkovesillä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 2498 (2019) ja 2500 (2019) mukaisesti sekä huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan 20 päivänä joulukuuta 1988 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen mukaisesti.

5. Atalanta voi osallistua toissijaisena, suoraa täytäntöönpanoa sisältämättömänä tehtävänä keinojen ja voimavarojen rajoissa ja pyynnön saatuaan EU:n Somaliasta koskevaan yhdennettyyn lähestymistapaan ja kansainvälisen yhteisön asiaankuuluviin toimiin ja auttaa näin käsittelemään merirosvouksen perimmäisiä syitä ja merirosvoverkostoja.

6. EU:n sotilasesikunta tukee Atalantaa tunnistamalla uhkia ja suorittamalla ennakkosuunnittelua sellaisten ratkaisevien tekijöiden osalta, jotka voivat vaikuttaa operaatioon, jotta poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea saa kyseisistä uhkista ja tekijöistä tiedon.”

- 2) Korvataan 2 artiklan otsikko seuraavasti: ”Merirosvouksen ja aseellisten ryöstöjen torjunta Somalian rannikkovesillä ja ryöstöille alttiiden alusten suojelu”.

- 3) Lisätään artikla, jonka teksti on identtinen tällä päätöksellä kumotun yhteisen kannan 2008/851/YUTP 12 artiklan kanssa, seuraavasti:

"2 a artikla

Kiinniotettujen ja säilöön otettujen henkilöiden siirtäminen syytetoimia varten

1. Somalian antaman jäsenvaltioiden tai kolmansien valtioiden lainkäyttövallan käyttöä koskevan suostumuksen perusteella sekä Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen 105 artiklan mukaisesti syytetoimia varten kiinniotetut ja säilöön otetut henkilöt, joiden epäillään Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen 101 ja 103 artiklassa tarkoitettua aikovan syyllistyä, syyllistyvän tai syyllistyneen merirosvoukseen tai aseellisiin ryöstöihin Somalian alue- tai sisävesillä taikka aavalla merellä, sekä tällaisten tekojen suorittamiseen käytetty omaisuus siirretään

— operaatioon osallistuvan jäsenvaltion tai kolmannen valtion, jonka lipun alla kiinnioton suorittanut alus purjehtii, toimivaltaisten viranomaisten huostaan, tai

— jos kyseinen valtio ei voi tai ei halua käyttää lainkäyttövaltaansa, sellaisen jäsenvaltion tai kolmannen valtion huostaan, joka haluaa käyttää lainkäyttövaltaansa kyseessä oleviin henkilöihin ja omaisuuteen nähden.

2. Henkilöt, joiden epäillään Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksen 101 ja 103 artiklassa tarkoitettua aikovan syyllistyä, syyllistyvän tai syyllistyneen merirosvoukseen tai aseellisiin ryöstöihin ja jotka Atalanta on ottanut kiinni tai ottanut säilöön syytetoimia varten alueen muiden valtioiden aluevesillä, sisävesillä tai saaristovesillä kyseisten valtioiden kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti, sekä kyseisten tekojen toteuttamiseen käytetty omaisuus voidaan siirtää asianomaisen valtion toimivaltaisten viranomaisten huostaan tai asianomaisen valtion suostumuksella jonkin toisen valtion toimivaltaisten viranomaisten huostaan.

3. Ketään 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista henkilöistä ei voida siirtää kolmanteen valtioon, jos siirron ehdoista ei ole sovittu kyseisen kolmannen valtion kanssa sovellettavan kansainvälisen oikeuden mukaisesti, mukaan lukien ihmisoikeuksia koskeva kansainvälinen oikeus, erityisesti sen takaamiseksi, että keneenkään ei kohdisteta kuolemanrangaistusta, kidutusta tai muuta julmaa, epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua."

- 4) Lisätään artikla seuraavasti:

"2 b artikla

Osallistuminen Yhdistyneiden kansakuntien Somaliaa koskevan aseidenvientikiellon täytäntöönpanoon ja huumausaineiden laittoman kaupan torjumiseen Somalian rannikon edustalla

1. Osallistuakseen Yhdistyneiden kansakuntien Somaliaa koskevan aseidenvientikiellon täytäntöönpanoon asiaa koskevien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien ja erityisesti päätöslauselman 2182 (2014) mukaisesti Atalanta suorittaa suunnitteluasiakirjoissa esitetyn mukaisesti ja sovitulla operaatioalueella aavalla merellä Somalian rannikon edustalla tarkastuksia aluksille, jotka ovat menossa Somaliaan tai tulevat sieltä, jos on perusteltua syytä olettaa, että tällaiset alukset kuljettavat Somaliaan aseita tai sotilaskalustoa suoraan tai välillisesti ja näin rikkovat Somaliaa koskevaa aseidenvientikieltoa, tai että ne kuljettavat aseita tai sotilaskalustoa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 751 (1992) ja 1907 (2009) nojalla perustetun komitean nimeämille henkilöille tai yhteisöille. Atalantan on takavarikoitava, kirjattava ja hävitettävä tällaiset tuotteet, ja se voi ohjata tällaiset alukset ja niiden miehistöt tällaista hävittämistä varten sopivaan satamaan asiaankuuluvien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien, mukaan lukien päätöslauselma 2182 (2014), ja operaatiosuunnitelmassa vahvistettujen järjestelyjen mukaisesti.

2. Osallistuakseen huumausaineiden laittoman kaupan torjuntaan Somalian rannikon edustalla Atalanta toimii suunnitteluasiakirjoissa esitettyjen järjestelyjen mukaisesti ja sovitulla operaatioalueella aavalla merellä Somalian rannikon edustalla:

- a) jos on perusteltua syytä uskoa, että kansallisen lipun alla purjehtivia aluksia käytetään huumausaineiden laittomaan kauppaan, ja jos lippuvaltio on antanut nimenomaisen valtuutuksen, Atalantan on noustava kyseiseen alukseen, etsittävä huumausaineita ja, jos todisteita laittomasta kaupasta löytyy, toteutettava asianmukaiset toimet kyseisen aluksen ja aluksella olevan lastin suhteen. Huumausaineiden laittomaan kauppaan sekaantuneiden henkilöiden pidättämisen, vangitsemisen, siirtämisen kolmanteen valtioon tai syytteesenpanon voivat toteuttaa halukkaat jäsenvaltiot kansallisten valtuuksiensa puitteissa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti;

b) ilman kansallista lippua purjehtivien alusten osalta Atalanta toteuttaa toimia, joihin kuuluvat alukselle nousu ja sen tarkastus, väliintulevaan alukseen sovellettavan kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti ja ainoastaan sellaisten jäsenvaltioiden käyttöön antamaa kalustoa käyttäen, jotka ovat ilmoittaneet voivansa toteuttaa tällaisia toimia. Muita toimia, kuten huumausaineiden takavarikointi ja tällaisen aluksen pakottaminen poikkeamaan reitiltään sekä huumausaineiden laittomaan kauppaan sekaantuneiden henkilöiden pidättäminen, vangitseminen, siirtäminen kolmanteen valtioon ja syytteenpano, voivat toteuttaa halukkaat jäsenvaltiot kansallisten valtuuksiensa puitteissa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

3. Kun operaatiosuunnitelma tarvittavin järjestelyin on hyväksytty, poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea aloittaa toissijaiset täytäntöönpanotehtävät, kun EU:n operaation komentaja ilmoittaa, että Atalantalla on käytössään kyseisten tehtävien hoitamiseksi tarvittavat voimavarat ja, Yhdistyneiden kansakuntien aseidenvientikiellon osalta, kun Euroopan ulkosuhdehallinto ilmoittaa, että YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2182 (2014) 15 kohdassa vaaditut ilmoitukset on tehty.

4. Atalanta voi varastoida aseiden kuljetuksen osalta erityisesti 1 ja 2 kohdan mukaisesti suoritettujen tarkastusten yhteydessä löydettyjä todisteita, jotka liittyvät Somaliasta koskevan aseidenvientikiellon nojalla kiellettyjen tuotteiden tai huumausaineiden kuljetukseen, ja jäsenvaltiot, jotka ovat siihen halukkaita ja kykeneviä, voivat tehdä niin huumausaineiden kuljetuksen osalta. Erityisesti voidaan sovellettavan lainsäädännön mukaisesti kerätä ja tallentaa tällaisten aseiden tai huumausaineiden kuljettamiseen osallistuneita henkilöitä koskevia henkilötietoja ominaisuuksista, joista on todennäköisesti apua heidän tunnistamisessaan, mukaan lukien sormenjäljet, sekä seuraavat tiedot mutta ei muita henkilötietoja: sukunimi, alkuperäinen sukunimi, etunimet ja mahdolliset aliakset tai peitenimet; syntymäaika ja -paikka, kansalaisuus, sukupuoli, asuinpaikka, ammatti ja olinpaikka; tiedot ajokorteista, henkilöasiakirjoista ja passeista. Tällaiset tiedot ja tällaisten henkilöiden käyttämiin aluksiin ja laitteisiin liittyvät tiedot sekä tämän artiklan mukaisten tehtävien toteuttamisen aikana saadut asiaankuuluvat tiedot voidaan toimittaa jäsenvaltioiden asiaankuuluville lainvalvontaviranomaisille. Atalanta voi myös ilmoittaa tiedot asekuljetusten osalta ja halukkaat jäsenvaltiot huumausaineiden kuljetusten osalta kolmansille valtioille, jotka haluavat käyttää lainkäyttövaltaansa tällaisiin henkilöihin ja omaisuuteen, sekä toimivaltaisille EU:n elimille sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

5. Neuvoston tapauskohtaisesti myöntämien valtuutuksien perusteella kolmansien valtioiden kanssa voidaan tehdä sopimuksia, joilla helpotetaan jäsenvaltion tekemää sellaisten henkilöiden siirtämistä heidän syytteenpanoan varten, jotka on pidätetty ja vangittu sen kansallisen lainsäädännön mukaisesti siksi, että he ovat osallistuneet Yhdistyneiden kansakuntien Somaliasta koskevan aseidenvientikiellon rikkomiseen tai huumausaineiden laittomaan kauppaan Somalian rannikon edustalla. Tällaisiin sopimuksiin on sisällytettävä tällaisten henkilöiden siirtämistä koskevia ehtoja, jotka ovat asiaankuuluvan kansainvälisen oikeuden ja etenkin ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden mukaisia, erityisesti sen takaamiseksi, että asianomaisiin henkilöihin ei kohdisteta kuolemanrangaistusta, kidutusta tai muuta julmaa, epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua.”

5) Lisätään 8 artiklan kohdat seuraavasti:

”Atalanta koordinoi toimintansa tiiviisti Somalian turvallisuusjoukkojen kouluttamiseen osallistumista koskevan Euroopan unionin sotilasoperaation (EUTM Somalia) ja valmiuksien kehittämistä Somaliassa koskevan Euroopan unionin operaation (EUCAP Somalia) kanssa. Se tukee keinojensa ja voimavarojensa rajoissa asiaankuuluvia EU:n ohjelmia.

Atalanta kehittää keinojensa ja voimavarojensa rajoissa erityistä yhteistyötä Agénor-operaation kanssa.”

6) Lisätään 9 artiklan kohta seuraavasti:

”3. Atalanta tukee keinojensa ja voimavarojensa rajoissa erityisesti valmiuksien kehittämisen ja tiedonvaihdon kautta Madagaskarilla sijaitsevaa merellisten tietojen alueellista yhteyskeskusta (RMIFC) ja Seychelleillä sijaitsevaa alueellista operatiivista koordinoitikeskusta (ROCC).”

7) Kumotaan 12 artikla.

8) Lisätään 14 artiklan kohta seuraavasti:

”7. Rahoitusohje EU:n sotilasoperaation yhteisiä kustannuksia varten 1 päivänä tammikuuta 2021 alkavalle ja 31 päivänä joulukuuta 2022 päättyvälle kaudelle on 9 930 000 euroa. Päätöksen (YUTP) 2015/528 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu rahoitusohjeen prosenttiosuus on 0 prosenttia.”

9) Korvataan 15 artiklan 4 ja 5 kohta seuraavasti:

"4. Atalantalla on valtuudet jakaa Somaliaa käsittelevän asiantuntijajaneelin, YK:n huumeiden ja rikollisuuden torjunnasta vastaavan järjestön, yhdistettyjen merivoimien, RMIFC:n ja ROCC:n kanssa operaatioidensa yhteydessä kerättyjä laitonta tai luvattonta toimintaa koskevia tietoja, henkilötietoja lukuun ottamatta.

5. Atalantalle annetaan lupa luovuttaa 2 artiklan h alakohdan mukaisesti Interpolille ja 2 artiklan i alakohdan mukaisesti Europolille operaatioidensa yhteydessä kerättyjä tietoja muusta laittomasta toiminnasta kuin merirosvouksesta."

10) Korvataan 16 artiklan 3 kohta seuraavasti:

"3. EU:n operaatio päättyy 31 päivänä joulukuuta 2022."

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä 22 päivänä joulukuuta 2020.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
M. ROTH
